Година IV. София, 15 Януарий 1928 година Брой 53

ДОБРУДЖА

Органъ на Съюза на просвѣтно-благотворителнитѣ дружества „ДОБРУДЖА" въ България

Редакторъ Вл. Поповъ

Адресъ в-къ „Добруджа" ул. Витошка, Коопер Домъ № 3, III етажъ стая № 35.

Годишенъ абонаментъ:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.

Обявления по споразуление
Брой 2 лв.

За да може вестника да стане истински изразитель на желанията и копнежитѣ на Добруджанци, както и да бѫде едно огледало на живота на организацията, редакцията моли дружествата чрезъ свои дописници, както и отдѣлни Добруджанци да отдѣлятъ време и участвуватъ въ списването на вестника било съ статии или дописки, било съ трудове отъ другъ характеръ, но засѣгащи непосрѣдно добруджанския въпросъ.

Нашата кауза трѣбва да бѫде всестранно освѣтлена.

Това изисква нейното бѫдеще и нейниятъ краенъ успѣхъ.

ВЪ ИЗГНАНИЕ

Небето е зѫдъ облакъ, и звездица
Не ще затрепка въ моя тъменъ пѫть,
А тамъ далечъ подъ свѣтлата зорница
На праздникъ грѣе бащина ми кѫтъ.

И стари дѫбъ предъ схлупената стрѣха,
Задрѣмалъ чудни приказки реди,
Тамъ птичкитѣ за мойта младость пѣха
И днесъ е, може би, като преди.

На пруста вънъ отъ месеца огрѣни
До късна нощь съсъ пѣсни, веселби,
Честита челядь всинца бѣхме сбрани;
Тѣ пакъ сѫ тамъ на пруста, може би . . .

Но знамъ азъ, като сѣнка прибледнѣла
Ме чака майка клета до зори,
Глава обронила и занѣмѣла
Предъ укори на братя и сестри.

За менъ тя плаче клетника въ чужбина,
Надъ нея грѣятъ месецъ и звезди,
О, какъ далечъ е моята родина
И нѣма отъ небето й следи! . . .

Задъ облакъ е небето, и звездица
Не ще затрепка, тъмна е нощьта,
Изгрѣй презъ облака, моя зорница,
Да сѣтя въ гѣбъ на майка си скръбьта!

Христина Стоянова

Д-ръ И. С. К.

Турци отъ северна Добруджа

и ромънската държава

По силата на единъ изриченъ членъ отъ Лозанския миренъ договоръ, сключенъ между Турция и съглашенскитѣ държави, турцитѣ иматъ право да искатъ да имъ бѫдатъ повърнати имоти, които сѫ имъ били отнети безъ право отъ разни балкански държави следъ различнитѣ балкански войни. Толкова голѣма бѣше неправдата извършена въ северна Добруджа отъ ромънската държава следъ 1878 година по отношение на земитѣ на мѣстното население, щото болката на онеправданитѣ тогава жители и до днесъ още не е зарастнала: — нѣкои отъ тѣхъ, следъ цѣли 50 години, сѫ завели дѣла противъ ромънската държава предъ единъ арбитраженъ турско-ромънски сѫдъ, основанъ по силата на Лозанския миренъ договоръ.

Интересни сѫ въ всѣко отношение въпроситѣ, които повдигатъ тия дѣла следъ половинъ вѣковно търсене на справедливость. Тѣ идатъ да изобличатъ ромънската държава, която не пропуска случай да парадира своята културность, хуманность, толерантность и пр. и пр. Нейната толерантность, човѣщина и справедливость блѣсватъ при освѣтлението на тия процеси въ своята истинска голота. И ромънската държава се проявява тамъ, на базата на международното правосѫдие, като нѣкакъвъ крупенъ престѫпникъ, който е останалъ и до днесъ безнаказанъ, защото не се е намѣрилъ сѫдия да накаже неговитѣ злодеяния.

Въ началото на м. декемврий предъ смѣсения арбитраженъ турско-ромънски сѫдъ въ Цариградъ, председателствуванъ отъ шведския юристъ баронъ Корденскиолдъ, сѫ били сложени за разглеждане единадесеть дѣла на турци отъ северна Добруджа, които подържатъ, че несправедливо ромънската държава имъ е отнела имотитѣ, било като ги е считала за мирие, било подъ други предлози. Интереситѣ на турцитѣ сѫ били защитени отъ видни адвокати ромънци, които не сѫ се стѣснили да изнесатъ и осѫждятъ несправедливостьта на ромънската държава въ Добруджа. Защитницитѣ на ромънската държава, сѫщо така ромънски юристи, сѫ положили всичкитѣ усилия, за да отбѣгнатъ едно разискване по сѫществото на дѣлото. Два деня сѫ траяли разисквания, при които защитницитѣ на ромънската държава сѫ настоявали, че сѫдътъ не е компетентенъ да се занимава съ тоя въпросъ: Лозанскиятъ договоръ предвиждалъ учредяване на арбитраженъ сѫдъ само за спорове, възникнали следъ последнитѣ войни, понеже оплакванията за северна Добруджа сѫ следствие отъ руско-турската война. Напраздно адвокатитѣ на турцитѣ правили намеквания къмъ ромънската държава, че повдигането на подобни възражения сѫ отъ естество да я компрометиратъ: не заговорила съвѣстьта, не трепнали никакви струни на свѣнъ и на човѣщина.

Като говори за тия процеси, които сѫ позоръ за ромънската държава, кюстендженскиятъ ежедневникъ в. „Добруджа-Жуна" отъ 24 и 25 ноемврий изнася нѣкои документи, които изобличаватъ много тежко държавата: разкрива се, че тя е извършила и най-позорнитѣ престѫпления, само и само да си присвои земята на населението.

Нека съ нѣколко думи посочиме поне едно интересно разкритие, понеже мѣстото не ни позволява да се спираме по-обстойно:

Единъ житель на северна Добруджа, Абдула Мустафа Ефенди притежавалъ гората Таидже-балканъ, до Бабадакъ, отъ около 70,000 декара. При провѣрка на крепостнитѣ актове, неговото искане да му се признае собственостьта било отхвърлено, тъй като представилъ завѣрени преписи, вмѣсто да представи оригиналнитѣ актове, унищожени при единъ пожаръ, станалъ нѣколко години по-рано. Абдула Мустафа Ефенди се принудилъ да заведе дѣло срещу ромънската държава, но понеже били нуждни значителни суми — защото и адвокатитѣ въ 1882 година не били подобри за северно-добруджанци, отколкото сѫ днесъ адвокатитѣ спрѣмо южно-добруджанци — той се принудилъ да продаде часть отъ своитѣ права на единъ влиятеленъ ромънски политически човѣкъ. Наистина, предъ букурешкия окръженъ сѫдъ, подъ № 1463 отъ 12 ноемврий 1882 г. билъ зарегистрираненотариваленъ актъ, съ който Абдула Мустафа Ефенди прехвърля върху полковникъ Алджиу 60% отъ своитѣ права, при задължение за тоя последния „да прави всичкитѣ необходими разноски по дѣлото, което собственикътъ ще заведе противъ държавата". А какво се случва следъ това? Между ромънската държава и доблестния полковникъ се сключва спогодба, съ която държавата купува правото на полковника, и тоя актъ е нотариално завѣренъ подъ № 1644 отъ 28 ноемврий 1884 година! Значи държавата се задължава да доставя на Абдула Ефенди срѣдствата, за да води дѣло срещу нея самата, която вече е станала собственица върху 60% отъ неговия имотъ. Букурешкия окр. сѫдъ е ималъ доблестьта да унищожи тази неморална сдѣлка, но това не смутило ромънската държава, тя оспорва и до днесъ онова признание, което косвено е направила съ сдѣлката, сключена съ полковникъ Алджиу.

Можемъ да си представимъ какво впечатление ще е произвело предъ сѫда въ Цариградъ изнасянето на подобни факти, унизителни и позорящи даже и за Ориента.

Резултатътъ по дѣлата относително провѣрката на имотитѣ въ северна Добруджа още не е известенъ, тъй като сѫдътъ е отложилъ произнасянето си по повдигнатитѣ възражения.

Онова, обаче, което вече безспорно е изнесено предъ тоя сѫдъ, то е, че въ северна Добруджа, преди петдесеть години, ромънската държава не се е спирала предъ никакви скрупули, за да може да си присвои земята на мѣстното население и, че това население е било жертва на едно масово и безсърдечно ограбване.

Дѣлата въ Цариградъ хвърлятъ косвено свѣтлина и върху онова, което се върши днесъ, отъ 1914 година насамъ, съ земитѣ на населението отъ южна Добруджа. Нека вѣрваме, обаче, какво тоя пѫть нѣма да се търпи цѣли петдесеть години, та едва тогава да се изобличава неправдата и да се иска нейното изправление. Време е, както въ печата, така и предъ съответни мѣста на западъ, да се иска високо и настойчиво правда за земледѣлското население на южна Добруджа. Изнесеното предъ Цариградския арбитраженъ сѫдъ трѣбва да бѫде единъ потикъ, както и една ценна поука за насъ и за всички ощетени въ южна Добруджа.

Исторически обзоръ

Какъ на 5 септемврий 1919 год. Добруджа стана ромънска

Изхождащъ отъ пълното съзнание, че българскиятъ народъ е слабо запознатъ съ задкулиснитѣ интриги при обсѫждането на Ньойския договоръ, считамъ за длъжность да посоча нѣкои факти, засегащи предимно прениятa, които сѫ станали въ Парижъ между Лордъ Балфуръ, Полкъ, Клемансо и Титони на 3 и 5 септемврий 1919 год. относно преотстѫпването Добруджа на Ромъния, изнесени отъ Amedeo Geanini, италиянския държавенъ съветникъ, познатъ на софийского общество като италиянски делегатъ на конгреса на съвета на съюза за О. Н. Вънъ отъ това, за българина останалъ въ предѣлитѣ на днешна България и на оня, останалъ задъ граница, въпросътъ за Добруджа, причинитѣ за нейното ново преотстѫпване на Ромъния, остава неясенъ, необясненъ и дава поводъ на обвинение върху лица, които въ историческата 1919 год. сѫ ръководили сѫдбинитѣ на България.

Мисля, че днесъ, когато добруджанскиятъ въпросъ отново става ак-

тюеленъ, благодарение на това, че Ромъния дава доказателства за неумение да управлява една провинция, която й е отстжпена не така леко, а следъ дълги и остри пререкания, станали между най-голѣмитѣ представители на великитѣ държави, каквито сж Франция, Англия, Америка и Италия, държави, които кроеха картата на Европа върху принципи, осветени отъ Уйлсонъ, неминуемо пада въ задължение на ржководителитѣ на българската политика отъ 1919 год. да излѣзатъ и освѣтлятъ българското обществено мнение за причинитѣ на отстжпването на този български край отново на Ромъния.

Ползата отъ едно подобно уяснение е не само че отговорнитѣ фактори за 1919 год. ще разтоварятъ отъ гърба си обвинения, но ще могатъ да дадатъ на бждащитѣ поколения указания, които ще да бждатъ отъ полза за дѣлото на България.

Само при познаване на историческитѣ истини грядущитѣ поколения ще могатъ съ яснота, точность и съ непоколебима енергия да насочатъ дѣлото на своето отечество въ сигурни и открити пжтища.

Нещастни сж бивали ония народи, които слабо сж познавали своето историческо минало, както и причинитѣ на своитѣ нещастия. Заради това, грѣхътъ трѣбва да пада винаги върху ония, които несъзнателно или съзнателно сж криели отъ обществената съвѣсть и народенъ контролъ причинитѣ на дадени незгоди за страната, която тѣ сж ржководили.

*

Една страничка отъ трагичното минало на България е изпущането на Добруджа отъ сигурнитѣ ржце на България и предаването ѝ отново на Ромъния, която бѣше загубила завинаги надеждата да я има.

Когато се е разисквало върху схемата на Ньойския договоръ, *добруджанскиятъ въпросъ* е билъ неминуемо сложенъ на Висшия съветъ, тъй като териториялната комисия бѣ предложила, щото Ромъния да повърне на България южна Добруджа въ предѣлитѣ на границитѣ отъ 1913 год.

На това предложение на териториялната комисия, ромънската делегация е противопоставила юридически, исторически и економически възражения.

Юридически, ромънската делегация е намѣрила, че Висшиятъ съветъ не може да се занимава съ въпроса, тъй като съгл. чл. 1 отъ споразумението съ антантата, сключено на 4-17 августъ 1916 год. на Ромъния е била гарантирана териториялната цѣлость въ предѣлитѣ на сегашнитѣ ѝ граници."

Исторически и економически ромънската делегация е възразила:

1. Че Добруджа географически е нѣщо отдѣлно отъ Бълканския полуостровъ. Че то поскоро е продължение отъ степитѣ на Влашкия Барагонъ, и Бесарабия, отколкото на България и за това се наричала Ромъния трансдунабияна.

2. Отъ етнографическа гледна точка Добруджа не е българска. Преди турското владичество този край билъ поселенъ отъ единъ елементъ съ произходъ дако-ромънски и греко-ромънски. Презъ периода на турското господство болшинството отъ населението е било турско и татарско. Въ деня на присъединяването на Добруджа къмъ Ромъния българскиятъ елементъ е представлявалъ меншенство предъ ромънитѣ автократи. Днесъ ромънскиятъ елементъ представлява едно абсолютно болшинство, което статистически се изразявало, както следва: 55% ромъни, 14—17% българи, турци и татари 11%, а останалото население било смѣсица отъ руси, кюрди, лазове, арменци, евреи, цигани нѣмци, италиянци, сърби, гагаузи (потомци на гърцитѣ) и др. на брой около 25 националности.

3. Отъ историческа гледна точка, въ Добруджа нѣмало никакви следи отъ нѣкогашното българско господство. Презъ похода на варварскитѣ нашествия Добруджа винаги е била въ прѣка зависимость отъ Византийската империя, а следъ нахлуването на турцитѣ, тя е била подчинена на мѣстни князе отъ ромънски произходъ, а най-последниятъ изъ между тѣхъ е билъ князъ Мирчео.

4. Когато Добруджа е била дадена на Ромъния — тази последната я намѣрила дезорганизирана; отъ пустиня е била обърната на цвѣтуща страна.

5. Добруджа е единствената область, презъ която Ромъния може да се добере до море.

Отъ своя страна българската делегация е представила своитѣ възражения, които могатъ да се резюмиратъ въ 7 точки.

1) Отъ своето географическо разположение, отъ своята история и население Добруджа е българска.

2) Презъ периода на турското владичество Добруджа, както и цѣла източна България е била заселена отъ турци и татари, отъ съображения статистически и политически, въпрѣки това, тя не е загубила своя български характеръ.

3) Борбитѣ, въ които добруджанското население е взело участие за духовното и политическо освобождение, заедно съ останалитѣ българи, подчертава нейния български характеръ.

4) Въ Берлинския конгресъ Добруджа е дадена на Ромъния не въ замѣна на Бесарабия, а като отплата на нейната независимость.

5) Противно на всѣкакъвъ политически моралъ, ромънското правителство не държи никаква смѣтка за волята на ромънския народъ, за тоя на парламента, като прие Добруджа, и въ продължение на 38 години въ нея упражнява единъ нечуванъ тероръ.

6) За да оправдаятъ своитѣ нови желания, ромънцитѣ увѣряватъ, че сж сполучили да дадатъ ромънски характеръ и чувство на населението, но това тѣ направиха само по книга, тъй като въ своитѣ статистики тѣ отбелѣзватъ за ромънци по-голѣмия брой на населението.

7) Тѣ твърдятъ, че Кюстенджа, за тѣхъ пристанище отъ голѣмо значение, това обаче е невѣрно, тъй като следъ построяването на това пристанище, по-голѣмата часть отъ своята търговия е съсредоточивала въ голѣмитѣ дунавски пристанища Браила и Галацъ, въ които могатъ да спираятъ и голѣми морски параходи.

Отъ така представенитѣ доказателства и доводи отъ двѣтѣ спорящи страни изглежда, че „Висшия съветъ на четиртѣхъ" не се е повлиялъ. За Америка, Англия, Франция и Италия, въпросътъ дали Добруджа е български или ромънски край не е представлявалъ особено затруднение. Това личи отъ разисквания станали по повода между представителитѣ на горепосоченитѣ сили — Полкъ, Лордъ Балфуръ, Клемансо и Титони.

Отъ спора, който се разигралъ между четирмата представители, личи явно, че и четирмата не сж се съмнявали ни най-малко въ това, че Добруджа исторически, географически, етнически и економически е български край. За тѣхъ този споръ не е представлявалъ никаква сложность и той е билъ въ полза на България.

Цѣлиятъ споръ се е свелъ и се е разгледалъ отъ неговата формална страна. Лордъ Балфуръ — английски представитель на заседанието на Висшия съветъ, станало на 3 септемврий 1919 год. неочаквано вземалъ думата и изтъкналъ, че възъ основа на едно решение, взето и прието на времето си отъ съвета на четертѣхъ, не може да бжде заставенъ никой отъ съюзницитѣ да отстжпва на неприятеля собствена територия. Тъй като, продължилъ той, това решение не е било отменено, то евентуалното отстжпване на Добруджа на България могло да стане само съ съгласието на ромънитѣ. За това не би трѣбвало този въпросъ да бжде отбелѣзанъ въ договора съ България, до като двѣтѣ страни не се споразумеятъ взаимно. Клемансо и Титони напълно възприематъ това гледище, ала американскиятъ представителъ Полкъ (Polk) си запазва правото допълнително да съобщи своето решение.

Въ заседанието на 5 септемврий Полкъ (Polk) предложилъ да бжде вписана въ договора съ България една клауза, съ която конференцията си запазва правото да проучи въпроса за принадлежностьта на Добруджа и да бжде поканена Ромъния да отстжпи на българитѣ оная часть отъ територията, въ която тѣ сж болшинство, съ условие че това ще бжде установено отъ съюзницитѣ.

Балфуръ, възразявайки, намира, че би било полезно да се отложи въпросътъ за деня, когато ще се разгледа съдържанието на писмото, съ което ще бжде изпратенъ договорътъ, въ което писмо именно да бжде вписана резервата, тъй като е невъзможно да се откаже на единъ съюзникъ, какъвто представлява Ромъния, територия, която ѝ принадлежи — безъ тя да бжде предварително консултирана, защото по такъвъ начинъ ще се даде възможность да бждатъ измѣнени фактическитѣ условия и при това въпросътъ може би по този начинъ ще бжде разрешенъ направо между заинтересованитѣ страни.

Полкъ, виждайки, че Балфуръ държи на формата, а не на справедливостьта, отново настоява и намира, че е необходимо Ромъния да отстжпи по въпроса за Добруджа, тъй като тя е широко компенсирана съ Трансилвания, Буковина и Банатъ.

Титони, италиянскиятъ представитель — вземайки поводъ отъ думитѣ на Полкъ, изтъква, че територитѣ вече дадени на Ромъния не могатъ да служатъ като основа за разискване и то като предметъ за компенсация. Единствено въпросътъ, който може да бжде съпоставенъ съ добруджанския е Бесарабскиятъ. „Би могло Бесарабия да се даде на Ромъния, нѣщо което не желае, за да отстжпи на България малката ивица отъ южна Добруджа — предложена отъ териториалната комисия".

На предложението направено отъ Титони се присъединява Клемансо и следъ едно кратко разискване, въпросътъ се приключва съ отблъскване предложението на Полкъ и по този начинъ се даде Добруджа отново на Ромъния. И въ схемата на договора за миръ съ България се начерта ромжно българската граница отъ 1 августъ 1914 год. (чл. 27. п. 5).

Отъ дотукъ изнесеното се вижда, че американскиятъ делегатъ Полкъ до последния моментъ е намиралъ и настоятелно е подържалъ, че Добруджа трѣбва да се даде на българитѣ. Защо, обаче, той не е билъ енергиченъ и неотстжпчивъ въ своитѣ справедливи искания и въ последния моментъ?

Може би той се е подвоумилъ дали Бесарабия трѣбва да се даде на Ромъния. Може би той не е знаялъ, че Ромъния подготвя присъединението на Бесарабия, или може би просто се е подчинилъ на болшинството.

Но днесъ, когато вече Бесарабия е присъединена отъ Ромъния — присъединение признато отъ великитѣ сили — тезата на Титони, подкрепена отъ Клемансо и Балфуръ е напълно осжществена и като така сжщитѣ тия велики хора би трѣбвало открито да излѣзатъ и искатъ ревизия на Ньойския договоръ по въпроса на Добруджа.

Трифонъ Трифоновъ

Гузенъ негоненъ бѣга

„Комитетъ за защита на колониститѣ."

Не бѣше достатъченъ непоносимия режимъ на българитѣ въ Добруджа, не бѣше достатъчно дългогодишното имъ тегло подъ жестокитѣ и нечовѣшки отношения на потисницитѣ, не бѣха достатъчни ангариитѣ, побоищата и безнаказанитѣ убийства надъ беззащитното българско население, не бѣха достатъчни хитроскроенитѣ многобройни средства, съ които се принуждаваше да емигрира българския елементъ отъ Добруджа, трѣбваше куцовлашкиятъ цинизъмъ да достигне своя върхъ съ новитѣ, официално протежирани, закони срещу българитѣ въ Добруджа и съ създадения „комитетъ за защита на колониститѣ."

Въ декемврийската книжка (1927 г.) на излизащето въ Букурещъ списание, „Пенинсула балканика," въ една бележка, посветена на Танасе Гоца, убитъ при с. Кочина, се казва:

„Пролѣтата кръвъ циментира връзкитѣ съ земята на отечеството майка, напукъ на безсилната злоба на българскитѣ престжпници, подпомагани отъ мѣстното население. Но при днешното положение, колониститѣ трѣбва да бждатъ защитени противъ българската подлость. Ржководителитѣ на страната, преценявайки важностьта на дѣлото за усилването на добруджанската граница съ ромънски елементъ, калени въ борбитѣ за национална устойчивость на Балканитѣ, сж длъжни да покровителствуватъ настаняването и закрепването на колониститѣ."

На друго мѣсто въ сжщото списание се съобщава, че македоно-ромънското културно д-во образувало „комитетъ за защита на колониститѣ" и въ издаденото по тоя случай комюнике се казвало:

Чрезъ подла диващина (убийството на Танасе Гоца) престжпнитѣ български организации започватъ изтрѣбителна борба противъ ромънскитѣ елементи въ нова Добруджа. Потресена отъ тоя подълъ ударъ, ромъно-македонската колония, събрана да реши мѣркитѣ, които ще трѣбва да се вематъ, протестира и осжжда съ последна енергия подлата постжпка на южнитѣ съседи. Привлича вниманието на правителството върху извънредно опасното положение, което се създава отъ присжтствието на български банди въ Четиржгълника и настойчиво иска да се вематъ мѣрки за премахването имъ. Предупреждава организациитѣ за убиване на лишени отъ защита хора и пионери на ромънизма въ Нова Добруджа, че нѣма да бждатъ оставени тѣ както мислятъ, че ромънскитѣ власти и администрация ще ги запазятъ отъ справедливо отмъщение

Така ромъно-македонското д-во въ Букурещъ издига гласъ да защити неканенитѣ и съвсемъ чужди гости въ Добруджа противъ „българската подлость."

Като че ли отъ българското население се инспирираятъ убийствата на преселницитѣ, като че ли тамъ тѣ умишлено сж организирани, като че ли въ Добруджа е изключена възможностьта да има чистопробни разбойници, които си вършатъ своитѣ злодения безъ огледъ на каквито и да е политически или народностни браженя!

Защо това дружество, което надава такъвъ страшенъ вой за убийството на единъ преселникъ въ Добруджа, не издигне гласъ на протестъ противъ трагедитѣ при Старо-село, Казимиръ, Кочина, Алфатаръ и пр., както подобава на едно „културно" д-во? Защо не протестира противъ масовитѣ убийства и вандалщини, вършени въ Добруджа, които ще останатъ уникумъ въ историята на народностнитѣ малцинства?

Ромъно-културното д-во въ Букурещъ и официалнитѣ ромънски кржгове трѣбва да разбератъ веднъжъ завинаги, че за да настжпи миренъ и спокоенъ животъ въ злощастния Четиржгълникъ, не е нуждно нито да се усили добруджанската граница съ куцо-влашки елементи — „радетели

тѣ на ромънизма", нито да се основаватъ комитети за защита на колонистите.

Че откоги ще се защищаватъ кувласитѣ — преселници, когато тѣ сами сж на чело на похода противъ българщината, когато тѣ сами вършатъ издевателствата и безчинствата, когато тѣ сами се настаняватъ въ домоветѣ на добруджанскитѣ селяни, безчестейки и ограбвайки ги?

Нуждно е въ Добруджа да се даде широка свобода и правдини: да се разрешатъ българскитѣ училища и църкви, да не се погазватъ народнитѣ обичаи и езикъ, да се гарантира собственостьта; да се премахнатъ ангариитѣ и прочутитѣ влашки „подкупи"— съ една дума — да се осигури на българското население развитието на единъ спокоенъ, миренъ, творчески животъ.

Тогава ще престанатъ и недоволствата, ще престане масовото емиграране. Тогава ще стане излишно и горещото застжпничество на куцовлашкитѣ „културни" д-ва, ще станатъ излишни и всѣкакви комитети за защита на колонистите, защото не ще има кой да се оп лчи противъ тѣхъ.

Ето това трѣбва да разбератъ ромънитѣ и тогава вече може да се говори за добросъседски отношения между тѣхъ и България.

Ник. П.

Ромънски печатъ

Въпроса за народнитѣ малцинства

Адевърулъ (10.I) съобщава, че по покана на Академията за международно право въ Парижъ г. Петреску Комненъ, ромънски министъръ въ Швейцария е участвувалъ въ разисканията, които сж се състояли по въпроса за малцинствата. Г. Петреску Комненъ скицералъ историята на договоритѣ за защита на малцинствата и последицитѣ отъ опититѣ следъ осемь годишно приложение на тѣзи договори. Той подчерталъ пропагандата, водена отъ известни агитатори и изтъкналъ трениятa, които догоритѣ създаватъ между държавитѣ, понеже 14 европейски държави били подложени на единъ изключителенъ режимъ. Общественото мнение почвало да си дава смѣтка за неправдата, която се направила на тѣзи нации и да иска еднакво прилагане на договоритѣ за всички държави-членки на Обществото на Народитѣ.

На тръгване за чужбина, ромънскиятъ министъръ на външнитѣ работи г. Титулеску е направилъ, споредъ Адевърулъ (5.I) следнитѣ изявления предъ представителитѣ на печата: Отивамъ въ чужбина за да привърша лѣкуването си споредъ съветитѣ на лѣкаритѣ. Веднага, щомъ здравето ми позволи, ще отида въ Парижъ, Римъ и Берлинъ.

При днешното международно положение, смѣтамъ, че е отъ голѣмо значение, щото ромънското гледище по разнитѣ външни въпроси на дневенъ редъ да бжде предметъ на една размѣна на мисли, направени съ министритѣ на външнитѣ работи. Ромъния желае мира и нейната външна политика никога не се е отклонявала отъ тая сжществена цель, нито отъ нуждното спокойствие, което единствено може да позволи намирането на подходящитѣ срѣдства за трайното му осжществяване. Познавайки дълбоко миролюбивитѣ чувства на великитѣ ржководители на европейската външна политика, очаквамъ съ довѣрие минутата, когато ще имамъ удоволствието да ги видя.

За мисията на г. Титулеску „Виторулъ (6.I) пише: Визититѣ въ Римъ и Парижъ влизатъ въ рамкитѣ на нашата външна политика, която се осланя на една система отъ съюзи, имаща като сжщественъ факторъ Франция и Италия. Разговоритѣ на нашия министъръ на външнитѣ работи съ г. г. Мусолини и Бриянъ ще иматъ безспорно за резултатъ закрепването и нѣщо повече — ако е възможно — разбирателството, което сжществува между Ромъния и двѣтѣ страни по всички въпроси, които интересуватъ Ромъния. Въ Берлинъ нашиятъ министъръ на външнитѣ работи си поставя за цель да уреди спорнитѣ въпроси, които отъ войната насамъ раздѣлятъ Ромъния отъ Германия. Знае се важностьта на недоразуменията, които сжществуватъ между Ромъния и Германия и които биха били отдавна разрешени, ако германското правителство би дало доказателство за единъ по-широкъ примирителенъ духъ. Въ други отношения, споразумението между Берлинъ и Букурещъ е толкова по важно, защото ромънскиятъ пазаръ е билъ важно дебуше за германската индустрия и търговия.

Прибичевичъ противъ ромъно-сръбската конвенция

Подъ заглавие „Единъ чудноватъ спортъ" г. Н. Бацария пише въ *Адевърулъ* (6. I.). Въ съседната ни Югославия, страна свързана съ Ромъния съ съюзни договори и династически връзки, може да се констатира, както измежду политическитѣ кржже, и въ голѣма часть отъ печата, особено предпочитане къмъ практикуването на единъ наистина чудноватъ спортъ. Спорта да се отдаватъ въ всѣко време и по всѣки поводъ, дори и безъ да има какъвто и да било поводъ, на не съвсемъ приятелски нападки противъ Ромъния, противъ претенциитѣ на Ромъния да се мѣси въ вътрешнитѣ работи на съседното кралство. Г. Пребичевичъ, бившъ и по всѣка вѣроятность бждащъ министъръ въ Югославия, напоследъкъ даде ново доказателство, отъ което — не се чувствуваше голѣма нужда, за неприятелскитѣ чувства, които той храни къмъ Ромъния и отдѣлно, къмъ тежко изпитания елементъ въ Югославия.

Отъ Силистра

Добруджа Жуна (29.XII) пише следчото отъ Силистра. Обърнахме вниманието на църковнитѣ власти върху чудноватия случай на свещеника отъ с. Кочина, който отказва да служи на ромънски езикъ, въпрѣки, че колонистите сж го молели толкова пжти Въ недѣля на 11 декемврий въ църквата е имало около 40 колонисти и около 10 българи, обаче службата въ църквата бѣ извършена пакъ на български езикъ. Вѣрваме, че е добре да се вложи повече добро желание отъ страна на споменатия свещеникъ, тъкмо за да се постигне едно помирение на духоветѣ.

Прибичевичъ противъ сръбско-ромънската конвенция за училищата и черквитѣ въ Банатъ

Ромънскиятъ официозъ *Виторулъ* (5.I) пише: Г. Прибичевичъ е заявилъ, че сключената съ Ромъния конвенция е неприемлива отъ национално — югославянско гледище и изказалъ надежда, че парламентътъ ще я отхвърли. Споредъ г. Прибичевичъ това отхвърляне не ще представлява отъ себе си нѣкаква опасность за отношенията съ Ромъния, тъй както отхвърлянето на Солунската конвенция отъ гръцкия парламентъ нѣма като последица никакво обтягане на отношенията между Гърция и Югославия. Отъ друга страна не само Югославия има нужда отъ Ромъния, но и последната има нужда отъ Югославия. По мнението на оратора конвенцията съ Румъния създала опасенъ прецедентъ, защото и други държави биха могли да поискатъ сключването на подобни конвенцчи. Ако югославянското правителство признава правото на Румъния да се интересува отъ сждбата на своитѣ поданици въ Югославия, последната трѣбва да има сжщото право да се и н т е р е с у в а отъ югославянскитѣ поданици въ други страни. Познавайки — пише по-нататъкъ „Виторулъ" крайно дѣсничарската политика на г. Прибичевичъ, тия негови декларации не ни изненадватъ. Това, което е важно, не сж подобни отдѣлни декларации, а фактътъ, че подавляващото мнозинство на югославянския народъ, неговитѣ законни представители преследватъ искренно и решително политиката на тѣсно и неразривно приятелство съ ромънския народъ възъ основата на запазването на статуквото и зачитането на договоритѣ".

Културенъ животъ въ Добруджа

Българското общество въ тази заробена покрайнина на отечеството ни развива една похвална културна дейность. Така, въ Силистра на 13 м. м. е била представена пиесата »Свекърва" въ салона „Ориентъ" препълненъ съ публика. На 17 с. м, е играна пакъ тамъ Зудермановата пиеса „Честь", сжщо така при препълненъ салонъ, подъ покровителството на дамското общество. При неизбѣжнитѣ въ такива случаи спънки отъ къмъ режисура и професионална артистична подготовка, любителитѣ актьори сж изнесли съ голѣмъ успѣхъ поменатитѣ пиеси и заслужено сж спечелили симпатиитѣ и подкрепата на цѣлото гражданство. Музикалната часть е била сжщо така изнесена съ успѣхъ.

На 11 м. м. въ гр. Каварна е била представена пиесата „Тъщата разваля кжща", която е била изпълнена съ голѣмъ успѣхъ. Програмата освенъ това, е съдържала и концертна часть въ полза на българскитѣ и ромънски училища. И тази хубава инициатива е била изнесена сполучливо и посрещната и подкрепена най-съчувствено отъ мѣстното българско общество.

Ние сърадваме инициаторитѣ и радетелитѣ на подобни културни прояви, които най-много спомагатъ за духовното и нравствено усъвършенствуване на едно общество и го издига въ очитѣ на другитѣ около му. Особено на тия, които смѣтатъ, че съ кама и револверъ, съ тероръ и насилия, имайки за орждия пришелци отъ колъ и вжже, ще могатъ да убиятъ духа на едно население, което има минало и традиции и което се е проявило като твоческо въ областьта на културата и духа.

Добруджанци,

Изпълнете дълга си, като разпространите и запишете поне по 2-ма абонати на в. „Добруджа"

Законъ за амнистия въ Ромъния

Въ едно отъ последнитѣ си заседания камарата и сената сж гласували единъ законъ за амнистия, съдържащъ 7 члена, отъ които по важнитѣ, първитѣ три предаваме тукъ текстуално:

Чл, 1. Амнистиратъ се по настоящия законъ следнитѣ дѣла извършени отъ всички ония, които сж били подъ знамена или които сж изпълнявали известна служба въ войската презъ време на свѣтската война — дѣла извършени презъ време отъ 14 августъ 1916 г. до 1 януарий 1917 г. старъ стилъ.

а) Дезертирането на неприятеля, наказуемо по чл. 232 отъ зак. за военнитѣ сждилища, но само за ония, които сж останали въ евакуиранитѣ територии отъ ромънскитѣ войски и временно окупирани отъ неприятеля.

б) Неполчинението на мобилизацията отъ 14 августъ 1911 г., нарушение, амнистирано чрезъ царски декретъ № 1547/921 год. ратифицирани чрезъ декретъ законъ подъ № 3375|921, но неприложенъ за тия, които не сж имали определено положение за оставянето си въ територии, временно окупирани отъ неприятеля, съгласно чл. 5 отъ Ц. Д. Н 1547|927 дѣла определени въ чл. 224 отъ В. С.

Споразумението по секвестъра

Букурещъ, 12 януарий (Радоръ). — Българско-ромжнската спогодба ще бжде подписана следъ нѣколко дни въ Букурещъ. Впечатлението на общественото мнение и на дипломатическитѣ кржгове е отлично. Спогодбата осигурява сближението на двата народа. Печатътъ се изказва благоприятно върху тази спогодба,

Кои ще подпишатъ споразумението

Конвенцията ще се подпише отъ страна на Ромъния отъ министръ Дука, като замѣстникъ на министра на външнитѣ работи г. Титулеску, който е въ чужбина. Отъ българска страна ще подпише букурешкия ни пълномощенъ министъръ г. Славчо Помяновъ. Както е известно, споредъ тая конвенция, България ще заплати въ срокъ отъ три години 320 мил. леи, а Ромъния ще вдигне секвестъра върху имотитѣ на българскитѣ поданици, намиращи се въ ромънска територия.

Изявленията на г. Билчуреску

Букурещъ 12 януарий (Телеграма на „Свободна речь").

Тукашнитѣ вестници помѣстватъ текстуално изявленията на ромънския пълномощенъ министъръ Билчуреску въ София, направени въ коледния брой на „Вестникъ на вестницитѣ".

По този поводъ в. „Димиряца" пише, че българското правителство, следъ дълги преговори по спора за секвестъра, се е съгласило да плати 320 милиона леи на три вноски съ кжси срокове, за да се вдигне секвестъръ.

Значението на споразумението

Букурещъ 12 януарий, (Телеграма на „Свободна речь"). По поводъ постигнатото съглашение за вдигане секвестъра надъ имотитѣ на българскитѣ поданници въ Ромъния, в. „Универсулъ", близъкъ до министра на правосждието Щилиянъ Попеску пише следното:

Министрътъ на външнитѣ работи г. Титулеску слѣдъ като е проучилъ воденитѣ до 1925 година преговори се е съгласилъ да се подпише конвенцията съ българитѣ, за да улесни постигането на добро съседство между двѣтѣ страни. Ромънското правителство се е съгласило България да плати исканото обезщетение по глава „А" отъ мирния договоръ, която предвижда по-леки условия отъ глава „Б" на сжщия договоръ, така както е искала България.

Преди да отпжтува за чужбина, г. Титулеску е натоварилъ своя замѣстникъ г. Дука да подпише ромъно-българската конвенция.

Подписването ще стане наскоро.

(Изъ в. „Св. Речь")

Съобщаваме, че на неизплатилитѣ абонамента си отъ Бургасъ, Ени-шахле, Коркутъ (Варн.) Лсмъ, Ловечъ, Месемврия и Нови-Пазаръ, се спира отъ този брой изпращането на вестника. Замоляваме дружествата и отдѣлнитѣ лица да събератъ и изпратятъ абонамента, колкото е възможно по-скоро, за да почнемъ да имъ го изпращаме наново.

Изъ черното тегло на Добруджа

Дописка.

Въ една по-раншна дописка бѣхъ писалъ до вестника ви за патилата на братовчеда ми Станю Тодоровъ. Какъ сега да опиша страданията на рождения си братъ, който въ най-критическия за него мом нтъ е напусналъ бащино огнище, и се яви предъ мене подгоненъ отъ върлия душманинъ, който има за цель да обезбългарява Добруджа.

Тжга ме обзе като видѣхъ брата си Недѣлча какъ жално се превива, дошелъ въ България като спасилъ само голата си измжчена душа и разправя:

„Братко, животътъ ми бѣше застрашенъ, грозно бѣхъ наклеветенъ, ти следъ като ме биха и изтезаваха най-звѣрски, искаха да ме откаратъ въ затвора, но азъ успѣхъ да избѣгамъ, като оставихъ две дребни дечица и жена подъ чужда стрѣха. И заедно съ Калинъ Начевъ отъ нашето село потърсихме убежище въ България". А другарьтъ му, съ когото сж минали границата, разправя: „Моята работа, землякъ, и тя бѣше опасна. Бѣхъ купилъ единъ конь отъ с. Арабаджиларъ, силистренско. Решихъ въ единъ свободенъ день да отида да си взема интизапския билетъ, за да си осигуря собственостьта на коня. Въ деня, когато пристигнахъ тамъ, въ селото върлуваха цинцаритѣ. Следъ като си вземахъ билетъ отъ тамошното общинско управление и си тръгнахъ обратно за село, тѣ ме пресрѣщатъ и залавятъ. Питатъ ме: ти българинъ ли си? Азъ, уплашенъ, отговорихъ имъ: ромънецъ. Взеха да ме псуватъ и биятъ, като викаха: Не си ромънецъ! Такова ромънско име нѣма!"

И понеже е българинъ започнали грозно да го биятъ — строшаватъ му два зжба и го предаватъ на общинската стража за известно време. Мислѣли после да го изпратятъ като мръкне въ нѣкое незнайно мѣсто, додето презъ деня довършатъ грабежа и побоя надъ населението. Калинъ, обаче, рискува младость и животъ и успѣва да избѣга отъ ржцетѣ на стражата. Случайно по шосето минавалъ автомобилъ. Качва се на него и заминава къмъ с. Бѣлица, кждето живѣялъ.

Въ с. Узунджа Орманъ станало запитване за Калина, автомобилътъ е билъ спрѣнъ, защото сигурно е било съобщено по телефона. Обаче шофьорътъ излиза благороденъ човѣкъ и го укрилъ. И безъ да се отбие въ Бѣлица, гоненъ и търсенъ Калинъ преминалъ границата заедно съ брата ми Недѣлча, понеже доугояче нѣмало спасение.

Днесъ, горкитѣ, скитатъ и оплакватъ черниѣ си дни.

с. Кара-коджиларъ.

Георги Георгиевъ.

Може ли иначе?

Ромънитѣ доволни отъ сждбата на България.

Една телеграма на „агенция „Радоръ" отъ Букурещъ гласи:

„Българско-ромънската спогодба ще бжде подписана следъ нѣколко дни въ Букурещъ. Впечатлението на общественото мнение и на дипломатическитѣ кржгове е отлично. Спогодбата осигурява сближението на двата народа. Печатътъ се изказва благоприятно върху тази спогодба.

То се знае. И официална Ромъния е доволна отъ тая спогодба, и дипломатическитѣ кръгове, и „печатътъ се изказва благоприятно". Другояче не може и да бжде.

Следъ като по силата на „мирнитѣ" договори предадохме толкова ценности на Ромъния въ материали, следъ като тя си има сигуренъ дѣль отъ вземания по общитѣ репарации, може ли нашата северна сжседка да не бжде доволна, когато наново Ганьо се задължава да плаща 320 милиона грѣшни лева, за да влѣзе въ правото си, което и безъ това му принадлежи?

Естествено, че по тоя начинъ се „осигурява сближението на двата народа"

До колко, обаче, ще се осигури това сближение, ще има тепърва да се види. Но ние трѣбва да заявимъ, че истинското сближение и разбирателство между дветѣ страни ще настжпи само тогава, когато на българскитѣ малцинства се осигурятъ и гарантиратъ неговитѣ правдини и сносенъ животъ.

Добруджанецъ.

Добруджанци

Всѣки добруджанецъ трѣбва винаги и всѣкога да си спомна за измъченитѣ си братя добруджанци, нѣматъ нито миръ нито спокойствие въ заробенитѣ краища.

Организационенъ животъ

Варна. — На 10 декемврий м. г., съвмѣстно съ Младежката група Д-во Добруджа уреди интимна Добруджанска среща, посетена масово. Членове о т ъ Младежката група изпълниха, въ национални костюми, сѣдянка и ржченица изъ Добруджа, аклaмирани възторжено отъ многолюдната публика. Изпълниха се още: хора, декламации и др., изключително отъ добруджанци.

Младежката Група при Д-во „*Добруджа*" устройва редовно всѣка сжбота, при отбрана програма и голѣма задушевность, другарски младежки срещи въ клуба на Д-вото. Хорътъ при групата, съставенъ предимно отъ младежи, коледува: разучилъ бѣше и хубави добруджански пѣсни, „Добруджански край" и др.

За посрещане на новата 1928 г. Младежката група уреди интимна младежка вечерь, която, при дружеска атмосфера, продължи до 4 ч сутринята.

Комитетътъ при Фонда за постройка на Добруджански домъ е назначилъ подкомисии, които сж почнали вече работата си за събиране на срѣдства. Досега сж получени нѣколко проекти за бждащия Добруджански домъ, които съ своята внушителность и красота майсторски символизиратъ идеята — домътъ да бжде единъ паметникъ, да въплощава идеалитѣ на поробена Добруджа и сжщевремено — да бжде единъ приютъ за добруджанци.

Младежката група при Д-во „*Добруджа*" е започнала да издава двуседмично списание „Ст. Караджа" при близкото участие на видни добруджански деятели въ София и въ провинцията. Списанието се посрѣща радушно отъ всички срѣди —редакцията му е получила възторжени писма отъ много добруджански Д-ва и дейци.

Въ най-скоро време ще бжде уреденъ Добруджански народенъ университетъ, отъ името на който видни граждани и добруджанци въ града, общественици и писатели отъ разни крайнини на България — ще държатъ сказки и реферати за изнасянето на добруджанскитѣ проблеми, въпроси изъ миналото и настоящето на Добруджа и конкретнитѣ задачи на емиграцията днесъ.

На 31 декемврий м. г. въ с. Караачъ дружеството преизбра въ общото си събрание ново настоятелство въ съставъ: председатель Велко Ивановъ, и членове: Маринъ Янковъ и Иванъ Ивановъ; двама съветници: Митко Митевъ и Георги Петровъ.

Г. Кокарджа Кеманларско

Н-во председ. Ив. Г. Минковъ, касиеръ Ан. Радковъ, секрет. Г. Илиевъ *Контр.* Ст. Ивановъ и Ж. Русевъ.

К. Агачъ Балбунарско

Н-во: председатель К. Русевъ, подпредсед. В. Ангеловъ, секр. П. Ст. Узуновъ. Членове: М Митковъ и Г. Петровъ.

Контр. предс ед.В Ивановъ, членове: М. Янковъв И. Ивановъ.

Ново д-во въ с. Кубадинъ Е. Джумайско

Н-во: предс. Г, Ив. Кацаровъ, подп. Ан. Георгиевъ, секр. Д. Лазаровъ, членове: Н. Ивановъ, Тр. Димитровъ

Контр. Л. Ивановъ. Н. Христовъ и Т. Апостоловъ.

Новъ ромънски вандализъмъ

Пребитъ въ Добруджа и хвърленъ въ България българинъ

Ромънцитѣ сж отбелѣзали завчера още единъ случай на вандализъмъ, който не може да не възмути всѣки гражданинъ на България.

Въ гр. Браила живѣялъ съ семейството си Павелъ Юрдановъ Димитровъ. Той билъ родомъ отъ Търново и изслужилъ военната си служба въ тоя градъ.

Неизвестно при какви обстоятелства този българинъ е билъ грабнатъ отъ семейството му, и билъ отведенъ до самата граница, близо до Оборище, гдето му билъ нанесенъ звѣрски побой и следъ това билъ изхвърленъ на наша територия Нашитѣ погранични власти прибрали нещастника въ безсъзнание и го изпратили въ Варна, гдето се намира на лечение въ болницата. До вчера Юрдановъ не бѣ дошелъ на себе си, за да разкаже своитѣ патила,

Ние не можемъ освенъ да се погнусимъ отъ този новъ садизъмъ на ромънитѣ.

ХРОНИКА

Редакцията благодари за изпратенитѣ абонаменти отъ с. Узунджа-Аланъ (Бал-Бун.) на сума 2080 лв. Надѣваме се, че примѣрътъ на добруджанцитѣ отъ горното село ще бжде последванъ отъ всички останали дружества и членове на организацията както и отъ отдѣлнитѣ четци на вестника ни.

По поводъ мълвата, намѣрила мѣсто въ нѣкои всѣкидневници, какво ужъ въ тазгодишния календаръ нѣкой си билъ позволилъ да вмъкне имена на несжществуващи светии, Св. Синодъ излиза съ едно съобщение, съ което опровергава пръснатия слухъ и посочва, че визиранитѣ светии сж официално проведени отъ българската църква. Неосведоменостьта въ случая е дала храна на тази неоснователна мълва.

Земледѣлско скотовъдство (ул. Гладстонъ, 69 — София). Год. XI кн. 1 съдържа:

1. Какво ще донесе новата година за скотовъдцитѣ? 2. Н. Платикановъ — Гледане на млѣчнитѣ крави. 3. К. Маджаровъ — Садовско прасе. 4. Ал. Петровъ — Кооперативния износъ на яйцата. 5. К. Геновъ — Питомниятъ заякъ и използуване продуктитѣ отъ него. 6. Ив. Я. Табаковъ — Зимно хранене на кокошкитѣ. Породисти гжски — Емденска, Померанска, Тулузка. 7. Носливостьта на импортиранитѣ породисти кокошки. 8. Вести отъ чужбина: Опититѣ на Вороновъ за подобрения въ скотовъдството посрѣдствомъ присаждане на полови жлѣзи. Произходъ и качества на каракулската овца. Зоматомѣръ.

Турена е подъ печатъ книгата „Следъ неочакванитѣ бждини" отъ Ангелъ Ат. Казаковъ, съдържаща сбирка първа отъ неговитѣ разкази и фейлетони. Книгата ще излѣзе къмъ срѣдата на м. януарий т. г. може да бжде изписана отъ печатница „Учитель" или книжарницата на г. П. П. Камбуровъ — Русе.

Практическо ржководство и методика съ новитѣ насоки въ обучението по пѣние, съ пробни уроци за всѣко отдѣление и класъ на народнитѣ ни основни у-ща отъ Борисъ Ивановъ, Врачански пом. окр. уч. инспекторъ.

Bulletin des Chambres de Commerce et d'Industrie Bulgares" — год. VI, бр. 9 (63) съдържа: Тютюновото производство въ България (вжтрешенъ и външенъ пазаръ) отъ С. Неновъ: Насърдчение индустрията и новия законопроектъ; Износътъ на вината и новия законопроектъ; Пазаря на тютюнитѣ презъ ноемврий 1927 год. прегледъ отъ С. Неновъ и пр.

Адресъ: „Славянска" 2, абонаментъ за България — лв. 120; за чужбина — лв. 180.

Растителна защита (срѣдства за борба съ болеститѣ и неприятелитѣ по растенията). Фабрикацията е на И. Г. фарбен-индустрия Акциенгезелшафтъ, Хьохстъ на Майнъ. Генерални представители за България сж Братя Семо — София ул. Арда 2.

Скръбь. На 1 януарий т. г. е починала въ гр. Попово добруджанската бѣжанка отъ Тутраканъ *Марийка Др. Дюлгеровъ*, 41 годишна, съпруга на известния добруджански деецъ Драганъ Дюлгеровъ. Нашитѣ съболезнования къмъ опечаленитѣ.

Четете в. Добруджа

Печатница С. М. Стайковъ
София